

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania K.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zabrze
o emeryturę pomostową,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 10 czerwca 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Katowicach z dnia 24 września 2024 r., sygn. akt III AUa 1526/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od K.K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrze kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

[it]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 24 czerwca 2024 r., XI U 360/24, oddalił odwołanie K.K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zabrze z dnia 25 stycznia 2024 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej na wniosek ze stycznia 2024 r.

Wyrokiem z dnia 24 września 2024 r. w sprawie sygn. akt III AUa 1526/24 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację ubezpieczonego.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku ubezpieczony zarzucił

naruszenie: 1. art. 3 ust. 1 i 3 w związku z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych; 2. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c.; 3. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, gdyż Sąd drugiej instancji naruszył art. 3 ust. 1 i 3 w związku z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych uznając, że wnioskodawca pracując na stanowisku konserwatora maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla nie wykonywał pracy bezpośrednio przy mechanicznej przeróbce węgla, nie uwzględniając przy tym zeznań świadków z których to jasno wynika, że wnioskodawca wykonywał pracę bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla w pełnym i stałym wymiarze pracy, a nadto nie odnosząc powyższego do charakteru pracy skarżącego, zakresu wykonywanych prac oraz warunków pracy, a które to winny zostać uwzględnione;

Dodatkowo w ocenie skarżącego Sąd drugiej instancji nie uzasadnił dostatecznie okoliczności przemawiających za takim rozstrzygnięciem, czyniąc wyłącznie ogólne wywody, wewnątrznie sprzeczne i niespójne, np. w przedmiocie uznania lat pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w wyżej wymienionym charakterze, w związku z tym powstała konieczność interpretacji przepisów obowiązujących po 31 grudnia 2008 r. w zakresie pracy w warunkach szczególnych: czy zaliczeniu do tej kategorii podlegają prace wymienione jedynie na stanowiskach wskazanych bezpośrednio w przepisach, jak chociażby w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze czy też na innych stanowiskach na których także występowało zagrożenie zdrowia oraz narażenie na szkodliwe substancje albowiem w sprawie winno zostać zbadane czy czynności wykonywane przez skarżącego jako konserwatora maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla odbiegały od czynności wykonywanych przez pracowników pracujących bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla, a także czy warunki w jakich pracę wykonywał skarżący różniły się od warunków pracy pracowników wykonujących czynności

bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej z tytułu pracy w warunkach szczególnych oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję, w tym odrębnie kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o uchylenie w całości na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego jej rozpoznania wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za pierwszą i drugą instancję, w tym odrębnie o kosztach zastępstwa procesowego oraz w obu przypadkach o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego, w tym odrębnie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz ZUS w związku ze sporządzeniem i wniesieniem odpowiedzi na skargę kasacyjną oraz ewentualnymi innymi czynnościami procesowymi według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2

k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono żadnej argumentacji, która mogłaby przemawiać za przyjęciem, że skarga kasacyjna jest w niniejszej sprawie oczywiście uzasadniona.

W swym wywodzie skarżący nie zauważa, że dochodzone przez niego roszczenie (procesowe) ma podstawę prawną w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z tym przepisem, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała

pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o świadczenie emerytalne z ustawy o emeryturach pomostowych nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia (emerytury pomostowej) jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub pracy o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 tej ustawy). Brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być tak kwalifikowany według obecnie obowiązujących przepisów (por. m.in. wyroki SN: z 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP2013 nr 5-6, poz. 62; z 25 października 2016 r., II UK 373/15, LEX nr 2177086; z 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231). Innymi słowy, sformułowanie „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”, zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyroki SN: z 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 185; z 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, LEX nr 1555688). Utrwalona w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładnia przepisów art. 49 oraz art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych została uwzględniona przez Sądy meriti. Sądy obu instancji trafnie zinterpretowały powołane przepisy, uznając, że praca świadczona przez

ubezpieczonego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych musi zostać oceniona zgodnie z nowymi regulacjami. Te zaś wyraźnie ograniczają katalog prac w warunkach szczególnych. Jak wynika z ustaleń Sądu Apelacyjnego, praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresie spornym nie była pracą wykonywaną bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla oraz rud metali lub ich wzbogacaniu (poz. 1 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych).

Sposób motywowania przez autora skargi kasacyjnej jej oczywistej zasadności sprowadza się do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem w myśl k.p.c. art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżący w istocie kwestionuje zatem dokonaną przez Sąd ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Podkreślić należy, że pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

Wobec niewykazania przez skarżącego powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c., 98 § 1¹ k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

[it]

[SOP]